

Kommunala pensionärsrådet (KPR)

Datum	2021-09-23
Tid	Kl. 09.00 – 11.45
Plats	Distanssammanträde
Justering av protokoll	Justerare är ordförande Niklas Säwén och Aagoth Lögdahl.

Närvarande

Eila Nilsson	Finska föreningen
Kjell Olofsson (<i>vice ordf.</i>)	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagoth Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Stefan Aronson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Staffan Sollén	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Ann Norberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Berit Andersson	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Eva Wikman	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Lasse Brandhammar	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Gudrun Engström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Niklas Säwén (<i>ordf.</i>)	(S) kommunstyrelsen
Christina Nordenö	(S) kommunstyrelsen
Catrin Eliasson	(L) kommunstyrelsen
Åsa Ulander	(S) kommunstyrelsen
Mikael Westin	(S) kommunstyrelsen
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Jonas Walker	kommundirektör
Anders Uddén	förvaltningsdirektör, kultur- och fritidsförvaltningen
Christel Öhgren	gruppchef, föreningsbyrån
Marie Lissäng	förvaltningsdirektör, vård- och omsorgsförvaltningen
Jolanta Sörebäck	verksamhetschef, vård- och omsorgsförvaltningen
Hans Wiklund	projektledare, vård- och omsorgsförvaltningen
Annika Eriksson	områdeschef, vård- och omsorgsförvaltningen
Mats Abramson	lokalstrateg, vård- och omsorgsförvaltningen
Michael Åkerlund	IT-samordnare, vård- och omsorgsförvaltningen
Carina Hallberg	sektionschef, Drakfastigheter

1 Mötets öppnande

Ordförande Niklas Säwén öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

2 Val av justerare

Att jämte ordföranden justera protokollet väljs Aagoth Lögdahl.

3 Dagordning

Dagordningen godkänns med justeringen att fyra övriga frågor läggs till angående studiebesök äldreboenden, lägesbild vård- och omsorgsförvaltningen, service på landsbygden och politikerns intresse för äldre frågor.

4 Föregående protokoll

Läggs med godkännande till handlingarna.

5 Kommunens ekonomiska läge

Jonas Walker, kommundirektör ger en statusuppdatering gällande besparingar inom kommunstyrelsen. Jonas beskriver hur nuläget såg ut 2019, innan arbetet med P300 (kommunens besparingsplan om 300 mnkr) påbörjades. Det pågick redan då relativt stora effektiviseringar framförallt inom administrativa processer. Besparingsåtgärder på ca 70 mnkr hade redan genomförts inom kommunstyrelsekontoret.

Jonas tar specifikt upp området inköp och upphandling. Att effektivisera inköpsprocessen och upphandlingsfunktionen är ett bra grepp för att spara pengar inom koncernen. Han visar en jämförelse av avtalsvärdet 2020-2021 för tecknade ramavtal. Stora besparingar har gjorts trots att det till stor del varit samma leverantörer. Kommunen har blivit bättre att formulera kraven.

Under genomförandet av P300 arbetar kommunstyrelsekontoret projektorienterat. Besparingarna ska göras främst inom dessa områden: minskad administration och ökad digitalisering, ej ersätta pensionsavgångar, minskning av kostnader för den politiska verksamheten, minskade näringslivsanslag.

Det finns ca 1000 administrativa befattningar i kommunens förvaltningar. Jonas poängterar att det i definitionen "administration" även ingår kök, fastighet och fordon. 72 administrativa befattningar ska minskas under perioden 2021-2024. Jonas beskriver processen för genomförande fram till och med 2023.

Bland de digitaliseringsåtgärder som ska bidra till sänkning av kostnader kan nämnas nya digitala handläggningsprocesser vid till exempel skolskjutsansökningar och gemensamma ekonomisystem.

Jonas informerar om förväntade besparingar per förvaltning då pensionsavgångar inte ersätts. Han betonar dock att det kan vara en utmaning att göra denna typ av personalneddragningar när man samtidigt har andra stora besparingsprojekt.

Pågående besparingsarbete för Drakfastigheter ska resultera i 10 mkr 2022. Det rör bl a fordonskostnader, systemöversyn och driftskostnader för lokaler. För Servicecenter och Sundsvalls mat & måltider handlar det om minskade inköpskostnader, färre produktionskök och samordning av transporter.

Fråga ställs om varför besparingen inte görs på kortare tid? *Jonas svarar* att besparingar som handlar om personal och omställningar i verksamheter tar tid.

Ordförande Niklas meddelar att KPR kommer få en uppföljning om hur det går med besparingarna bland annat genom att delårsrapporten skickas ut till rådet efter den behandlats av kommunstyrelsen i oktober.

6 Information om möteslokaler för föreningar

Samordnare **Christel Öhgren** inleder med att informera om föreningsbyråns övergripande uppdrag som är att ge föreningslivet och dess medlemmar möjlighet att utvecklas. Föreningar kan via byrån få stöd för sin verksamhet via bidrag och vägledning. Byrån har fem heltidsanställda och arbetar med föreningsbidrag, lotteritillstånd och tillsyn samt delar ut idrottsstipendier och hedersomnämmande. Under 2020 kom det in 450 ansökningar från 340 ideella föreningar och studieförbund. Det finns drygt 400 föreningar i registret.

Christel berättar om de bidrag som betalas ut till pensionärsföreningar. Det rör sig om verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar, arrangemangsbidrag och utvecklingsbidrag. Verksamhetsbidraget baseras på antal medlemmar och föreningens fasta kostnader. Arrangemangsbidrag kan sökas av föreningar för enstaka offentliga arrangemang som riktar sig till alla invånare i kommunen och som sker utöver den ordinarie verksamheten för medlemmarna. Utvecklingsbidrag kan sökas för aktiviteter och projekt som på olika sätt bidrar till samhällets utveckling.

Hon informerar kort om annat som är aktuellt för föreningsbyrån: I maj 2021 lanserades ett nytt boknings- och bidragssystem (Smartbook) som innebär nya arbetssätt för föreningar och rutiner för handläggning. Volontärverksamhet inom äldreomsorgen har börjat komma igång efter uppehåll under pandemin. Förändrad budget från 2022 gör att byrån får 4 mnkr mindre i verksamhetsmedel. Man arbetar för att det inte ska drabba föreningarna alltför hårt. Total budget 2022 för föreningsbyrån är 30 mnkr.

Fråga ställs om det fanns något samarbete med pensionärsföreningar inför utvecklingen av det nya bidragssystemet. *Christel svarar* att föreningsbyrån kontaktade alla föreningar och hade dialog med dem bl a om hur blanketterna kunde förenklas.

Fråga ställs om det är en viss summa per medlem som verksamhetsbidraget baseras på. *Christel svarar* att utöver föreningens medlemsantal och fasta kostnader spelar den totala summa bidrag som kan delas ut till föreningarna också roll för hur stort bidrag man kan få.

Fråga ställs om föreningar kan ansöka om lokalbidrag hos byrån. *Christel svarar* att det är en kostnad som man får uppge vid ansökan om verksamhetsbidrag.

Anders Uddén, ny direktör på kultur- och fritidsförvaltningen, presenterar sig kort. Han visar sedan föreningsbyråns webbsida på sundsvall.se där det finns information om olika typer av bidrag, länk till bokningssystem samt kontaktuppgifter till föreningsbyrån och uthyrningsbyrån. Han berättar att de högsta bidragen betalas ut till de föreningar som arbetar med ungdomar.

Information om kommunens olika idrotts-, förenings- och möteslokaler finns på hemsidan. Där kan man få också få en överskådlig bild över hyror för Sundsvalls kommuns anläggningar, uppdelade i olika kategorier. Kulturmagasinet har bl a ett antal olika lokaler och mötesrum för uthyrning med subventionerade hyreskostnader för lokalt föreningsliv. Vissa av kommunens lokaler står tomma på kvällstid och vissa på dagtid och det ger då möjlighet till uthyrning till extern föreningsverksamhet. Det finns även en sammanställning hos kultur- och fritidsförvaltningen över allmänna samlingslokaler som t ex ägs av föreningar på alla sk. serviceorter i kommunen.

Mikael poängterar att det även finns möjlighet att nyttja lokaler som vård- och omsorgsförvaltningen har, t ex Träffpunkter.

Fråga ställs om hur frågan om ett seniorernas hus fortskrider. Niklas svarar att han inte vet hur resonemangen går inom kultur- och fritid men att det inte finns några medel avsatta till detta just nu.

7 Vård- och omsorgsförvaltningen informerar

Verksamhetschef **Jolanta Sörebäck** berättar om volontärverksamheten inom äldreomsorgen, ett samarbetsprojekt med målet att minska ensamhet och isolering. Verksamheten är särskilt viktig för de äldre som inte har närstående. Förvaltningen har haft sex volontärer från pensionärsföreningen SPF Freja placerade på fyra särskilda boenden: Norra Kajen, Kristinelund, Ljustagården och Alnö servicehus. Fler boenden har visat intresse för volontärer men pandemin har satt paus för att utöka verksamheten. När restriktionerna lättas hoppas förvaltningen kunna starta upp den igen.

Volontärskapet är ett frivilligt engagemang som inte ska ersätta personal. Uppdragen kan se olika ut, både vad gäller omfattning och innehåll. En del uppdrag är engångsinsatser, andra sker regelbundet varje vecka. Volontären bestämmer själv hur mycket hen kan och vill ställa upp. Behov och möjligheter styr. Det är viktigt att uppdraget känns meningsfullt och roligt. Exempel på uppdrag är promenader, utflykt, pratstund beroende på brukarens intresse.

Förvaltningen har utformat skriftlig information både till volontärerna och till verksamheterna om vad som gäller när ett boende tar emot volontärer. Volontärerna har tystnadsplikt och skriver under en sekretessförbindelse och de är också försäkrade i uppdraget.

Projektledare **Hans Wiklund** berättar att man nu arbetar för att bredda volontärverksamheten. Först måste förvaltningen dock reda ut ett antal juridiska frågor gällande överenskommelser mellan föreningar och kommunen. Frågor som måste besvaras är bl a vem som ska vara avtalsparten och vem är uppdragstagare. Det måste vara enhetscheferna som tar kontakt med föreningarna och det finns en strategi för hur det ska fungera.

Områdeschef **Annika Eriksson** ger en kort uppdatering gällande Covid-19 inom verksamheterna. Smittoläget är gynnsamt med endast en brukare inom hemtjänsten och en personal som är smittad. Det sker alltså ingen märkbar spridning. Verksamheterna arbetar för säkra besök och fortsatt försiktighet med goda hygienrutiner och användning av visir.

Fråga ställs om det finns tydliga riktlinjer för besök på äldreboenden. Annika svarar att det finns ett enhetligt regelverk. Det föreligger nu inga kvarvarande begränsningar för besök utan fokus ligger på att dessa ska göras så säkert som möjligt.

Annika fortsätter att berätta om status för Nära vård-reformen. Planeringshorisonten är 5-6 år då samverkan för en god och nära vård bör vara väl fungerande. Målet är att erbjuda en ”sömlös” vård utifrån vårdtagarens perspektiv. En gemensam programplan är framtagen där de olika vårdgivarna, dvs regionen och länets sju kommuner, är jämlika parter. Sedan 1 juli finns denna plan för stöd i omställningen till en god och nära vård tillgänglig. Under 2021-22 planeras olika utvecklingsuppdrag för samverkande lösningar gällande förebyggande hälsoarbete, proaktiv sjukvård och vård av svårt sjuka i behov av specialistvård i det egna hemmet.

Hon berättar om särskilda fokusområden för Nära vård i länet: Indal-Liden, etiska vårdplaner/förhandsplanerad vård, kontinuerlig dialog med primärvårdens verksamhetschefer, samverkan med SSIH (Specialiserad sjukvård i hemmet), god samverkan kring vård i hemmet, undvikbar slutenvård samt planera för hemgång direkt utan att gå via korttidsvården.

Förvaltningen gör nu en förflyttning från reaktiva till mer proaktiva insatser. Ett mål är fördjupad samverkan i Indal-Liden tillsammans med regionen. Träffar har genomförts med det lokala rådet i området för att utveckla en bra medborgardialog och ett pilotprojekt inom digital hemsjukvård har startats.

Framgångsfaktorer inom Nära vård: Resultatnriktad dialog mellan regionens primärvård och förvaltningar. Att vara överens om vad som behöver uppnås i samverkan och ha gemensamma ambitioner och mål. Utbetalade statsbidrag för omställningsarbetet.

Lokalstrateg **Mats Abramson** informerar om nämndens lokalbehovsbeskrivning för äldreomsorgen som nu ska uppdateras. Dokumentet redogör för behovet av verksamhetslokaler under en tidperiod, visar på konsekvenser för ekonomin och fungerar som planeringsunderlag för nämnden och kommunens investeringar. Lokalbehovsbeskrivningen har utgått från statistik, boendenas utformning, styrande principer för utformning av nya äldreboenden, befolkningsutveckling, socioekonomisk utredning, boendenas ekonomiska effektivitet samt nämndens tiopunktsprogram och ekonomiska åtgärdsplan.

Det finns en rad påverkansfaktorer på behovet av äldreboenden, bl a resurserna inom hemtjänst, tillgången till alternativa boenden, avlastning för anhöriga, samarbetet med regionen, förebyggande arbete och bostadsanpassningar, tillgång till välfärdsteknik och medicinska framsteg.

Mats beskriver ett antal behov som identifierats i arbetet som också beskrivs i nämndens tiopunktsprogram: 380 äldreboendeplatser bör skapas fram till 2030. Vissa befintliga boenden bör ersättas eftersom de inte har en god boende- eller arbetsmiljö eller inte är driftekniskt

effektiva. Arbetet med konverteringen av servicehusen ska fortsätta. Möjliggöra att fler personer över 65 år kan ha hemtjänst i ordinärt boende. Utbyggnad av välfärdsteknik i äldreboenden. Arbeta förebyggande mot ensamhet, ohälsa och otrygghet. Fortsätta utveckling av demensvården. Öka samarbetet med regionen Säkerställa medarbetares språkkunskaper samt arbeta för en hållbar personalförsörjning.

Utbyggnader av äldreboenden 2020-2025: Solhaga får 153 platser från 54 platser idag och Alnösol 77 platser från 17 idag. Fram till 2030 görs översyn av boendeplatser och boendeformer i Matfors.

Fråga ställs om det finns särskilda kriterier för hur demensboenden ska utformas. Mikael Westin svarar att nämnden tog beslut i maj om kriterier för en demensenhet i Sundsvalls kommun.

Fråga ställs om de språkproblem som uppstår när personal inte helt behärskar språket. Mikael svarar att det pågår ett arbete med vidareutbildning i språkkunskaper utifrån en särskild satsning i statsbudgeten.

8 Utbyggnad IT-infrastruktur samt TV-utbud på särskilda boenden

IT-samordnare **Michael Åkerlund** inleder med att beskriva bakgrund för behovet av IT-infrastrukturen. Det handlar om digitalisering som den enskilt största förändringsfaktorn i vår tid och som påverkar alla delar av samhället. Digitala och mobila hjälpmedel kan användas för att förbättra vardagen för brukarna och förebygger eller kompletterar omsorgsbehovet. Resultatet är mer tillgänglig vård och omsorg och underlättande för medborgare att kunna ta del av information och söka insatser. En förutsättning för införande av digitala lösningar och välfärdsteknik som exempelvis trygghetskamera och trygghetslarm är att det finns en IT-infrastruktur tillgänglig i verksamhetslokalerna.

Lokalstrateg **Mats Abramson** berättar om status för utbyggnaden av IT-infrastruktur i de 16 äldreboenden som finns i kommunens egna fastigheter med ca 730 lägenheter. 5 boenden har fullt utbyggd IT-infrastruktur och 11 boenden har inte det, men där pågår ett successivt installationsarbete. Upphandling av TV-leverantör är ännu inte slutförd men när denna är klar kan ett basutbud erbjudas. Varje hyresgäst behöver beställa eget abonnemang om man vill ha ytterligare kanaler än det upphandlade utbudet. Fullt utbyggd IT-infrastruktur i alla kommunens egna fastigheter samt upphandling av TV-leverantör planeras vara klart sommaren 2022.

För de boenden som har extern fastighetsägare (6 st) är det svårt att fastställa tidplan för arbetet eftersom de har olika grundförutsättningar. Dialog och förhandlingar med fastighetsägare krävs om bl a finansiering och underhåll. Sektionschef **Carina Hallberg** berättar att dialog med privata fastighetsägare har inletts och att inte alla är beredda att göra satsningarna på IT-infrastruktur.

Fråga ställs om vilka äldreboenden som finns i privata fastigheter. Mats svarar att Granbacken, HafsunDET, Kristinelund, Ljustagården, Tomtegränd, och Matfors servicehus ligger i privata fastigheter.

Fråga ställs om varför det tar så lång tid med utbyggnadsarbetet. *Michael svarar* att det bl a beror på att det varit besöksförbud på boendena under pandemin vilket har lett en rejäl försening.

Fråga ställs om det kommer finnas Wifi på rummen. *Michael svarar* att trådlöst nätverk ingår i den inbyggda nätverksstrukturen. Det kommer alltså vara förberett i lägenheterna och kommunens gästnät blir basen. Ytterligare internetutbud kommer senare kunna erbjudas.

Vård- och omsorgsförvaltningen återrapporterar till pensionärsrådet efter vidare dialog förts med privata fastighetsägare.

9 Översyn av den politiska organisationen

Niklas Säwén (S) berättar om översynen av den politiska organisationen där målet är att minska kostnaderna med 10%, ca 3,3 milj. Han betonar att i besparingstider bör även politiken vara med och bidra. Beredningen för översynen består av en grupp företrädare för alla partier i kommunfullmäktige.

Just nu är beredningens förslag ute på remiss till de politiska partierna. Förslaget innehåller bl a minskning av antalet platser i olika organ och arvodesfrågor. Det som kan beröra pensionärsrådet är främst förslaget om en minskning av kommunfullmäktige (KF) från 81 till 71 ledamöter och hur det påverkar representationen av äldre. Enligt lag ska kommunen ha minst 61 ledamöter men just nu har Sundsvall lika stort antal som Göteborg. Det råder lite olika uppfattningar bland partierna i just denna fråga. Beredningen föreslår också en minskning av kommunstyrelsen till 13 ledamöter och 13 ersättare. Kommunstyrelsen har nu 4 utskott och förslaget är att antingen slå ihop några utskott eller minska antal ledamöter, vilket kommer påverka arvodesnivåer. Remisstiden löper ut den 30 september och sedan ska ärendet beredas inför beslut i kommunfullmäktige innan årsskiftet.

Fråga ställs om minskning av ledamöter i fullmäktige riskerar att påverka demokratin i någon form. *Niklas svarar* att det kommer bli färre ledamöter från varje parti och därmed finns en risk för lägre representation från olika geografiska områden och/eller åldersgrupper.

10 Övriga frågor

Studiebesök på äldreboenden

Innan pandemin gjorde KPR studiebesök på fyra äldreboenden och det har nu uttryckts önskemål om att få göra några nya besök. Ordförande Niklas meddelar att detta tyvärr måste skjutas på framtiden ett tag till. Han och Mikael Westin håller kontakt med varandra i frågan och återkommer när det kan bli aktuellt.

Aktivitetscentrum samt lägesbild vård- och omsorgsförvaltningen

Vård- och omsorgsnämndens ordförande Mikael Westin berättar att det kommit frågor om när aktivitetscentrum ska öppna igen. Förvaltningen fortsätter följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer och avvaktar tillsvidare med återöppnande. Han betonar att vi fortfarande är kvar i pandemin och att sköra grupper kan bli mycket sjuka. Förvaltningen för även dialog med socialstyrelsen som kommer ta fram riktlinjer gällande detta.

Mikael informerar om att vård- och omsorgsnämndens årsresultat beräknas bli -9 mnkr mot tidigare beräknade -97 mnkr. Han berättar också att skriverier i tidningen om förvaltningsledningen såklart har skapat oro ute i verksamheterna. Mikael har varit ute och träffat personalgrupper och då även fått positiv feedback från personal och vårdomsorgstagare.

Landsbygdsutveckling och service

Lasse vill lyfta frågan om service på landsbygden och att det har blivit svårare för närbutikerna där, vilket resulterat i många butiksnedläggningar. Bredbandsutbyggnad och ökad digitalisering ger problem för äldre som bor kvar på landsbygden och som inte kan handla digitalt eller ta sig till annan butik. Ordförande Niklas berättar att kommunen har ett landsbygdsprogram sedan några år tillbaka och att han tar med sig frågan om service på landsbygden inför beredningen av nästa KPR-möte.

Politikers intresse för äldre frågor

Gudrun berättar att hon läst en politikerenkät i tidningen inför nästa års val där viktiga frågor för partierna togs upp. Hon påtalar att ingen då nämnde något om de äldre. Ordförande Niklas menar att det inte alltid är lätt att svara på den här typen av tidningsenkäter och få med allt som man tycker är viktigt. Han kan intyga att äldre frågor diskuteras mycket inom partierna. Lasse informerar om att några pensionärsorganisationer kommer gå ut till partierna inför valet med frågor om hur de ställer sig i ett antal äldre frågor. Seniordagen är också ett möjligt forum för den typen av diskussion med partierna.

Nästa KPR-sammanträde:

Datum: 11 november 2021

Tid: 09.00

Plats: Kommunhuset, kommunfullmäktigesalen

Justeras:

Niklas Säwén (S)
Ordförande

Aagoth Lögdahl
Justerare

Caroline Grafström
Sekreterare